https://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Vasile Sopcu

RG-50.572*0047

Part 2

https://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

Numele şi prenumele intervievatului: Vasile Sopcu
Data naşterii: 1929
Locul naşterii: Ghidighici, Republica Moldova
Rola interviului: RG-50.572.0047.01.01
Data interviului: 12 februarie 2007 (partea a II-a)

Continuarea interviului RG-50.572.0047.01.02

Vasile Sopcu este născut în anul **1929**, în satul **Ghidighici** şi a fost intervievat cu privire la acţiunile împotriva evreilor care au avut loc în localitatea sa, în timpul celui de-al doilea Război Mondial.

El relatează despre uciderea unui **evreu din sat, Dudel**, care a fost luat de **jandarmii** din sat, **Oprea şi Cenuşă, cu şeful Dohotari** şi ucis lângă sat. Acolo groapa era săpată de premilitari, care l-au şi îngropat. El mai spune că evreul Dudel a stat ascuns la Pricochie Marcu înainte de asta. Despre ceilalţi evrei din sat spune că au dispărut în **1941** când au venit nemţii.

Vasile Sopcu mai povesteşte despre un **grup de evrei** care stăteau la o **carieră de piatră** unde munceau în condiţii umilitoare. El spune că aceşti evrei erau îmbrăcaţi în **uniforme de deţinuţi** şi aveau un **semn tatuat** pe piele. El mai povesteşte că a văzut o **coloană** de evrei, despre care crede că sunt cei de la carieră, în **1943**, care au fost împuşcaţi de **soldaţi nemţi** în localitate şi apoi duşi cu căruţele în pădure, unde au fost îngropaţi. El a participat la transportarea corpurilor cu căruţa.

Vasile Sopcu mai relatează un eveniment din 1942 când au fost duşi cu şcoala în excursie înspre **Vadul lui Vodă** unde a văzut cum **evreii** au fost trecuţi **Nistrul** şi **înecaţi** în momentul în care au început să bombardeze nişte avioane.

!! ATENȚIE Aceasta este continuare interviului RG-50.572.0047.01.02 dat de **Vasile Sopcu.**

[02]:00:00:00 - [02]:20:37:18

Question: Şi asta, când v-aţi dus la pod, în ce an s-a întâmplat şi în ce lună, dacă vă amintiţi ?

Answer: [19]42 prin iulie, iulie.

Q: Şi v-au luat, aţi spus că în excursie la şcoală ?

A: Da, da, ne-au spus că e excursie.

Q: Dar eraţi în vacanţă, cum de v-au luat în excursie, dacă era iulie ?

https://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

A: Păi ne-au strâns, au spus că trebuie să ne ducem.

Q: Şi le-au luat şi pe fete şi pe băieţi sau ?

A: Numai băieţi, numai băieţi. Ce planuri au fost astea nu ştie nimeni, ce au fost astea.

Q: Şi v-aţi dus pe jos sau ?

A: Nu, cu maşina ne-au dus.

Q: Cu maşina v-a dus ?

A: Da.

Q: Şi cine era în maşină ?

A: Maşină voienîi.

Q: Militară ?

A: Da.

Q: Dar ce fel de, cine o conducea, ce fel de soldaţi o conduceau ?

A: Neamţ.

Q: Şi v-au dus în care direcţie, spre Nistru, dar la care localitate ?

A: De pe la Vadul lui Vodă mai în jos, cam de pe unde e acum, atunci era pădure, era numai un drum cât mergea maşina, pe unde e, cum să-mi amintesc eu aşa, de pe la Vadul lui Vodă mai în jos, vreo doi kilometri de la Vad mai ….

Q: Şi câţi băieţi au mers în maşină ?

A: Noi eram, cât eram, trei, vreo 28, 30, undeva aşa eram noi, de trei ani, eram [19]29, [19]28, [19]27. Ei, toţi nu, care au fugit, mulţi au fugit mai în scurt, dar pe care, au spus: „dacă nu vii o să fie rău, dacă nu ştiu ce", acolo jandarmii şi te duceai de frică.

Q: Aşa. Şi când aţi ajuns la pod la Nistru încolo, la pod unde aţi spus, voi unde stăteaţi: stăteaţi încă în maşină sau v-aţi dat jos ?

A: Ne dădusem jos, cum am ajuns ne-a descărcat, maşina sus în altă direcţie cum s-a dus.

Q: Şi vouă ce vă spunea, ce trebuia să faceţi ?

A: Trebuia să aşteptăm că să treacă, au spus că o să treacă în partea aceea în Ucraina, în Transnistria cum se cheamă. Dar noi, e, o să suim pe pod, o să mergem pe pod. Şi în timpul acesta a venit asta maşina care cu, cum v-am spus cu jidanii, cu, noi nu ştiam că-s jidani, dar pe urmă am aflat. I-au încărcat pe dânşii şi la mijlocul, unde au desfăcut podul i-au înecat, şi podul de acum l-au ridicat înapoi, şi în timpul acesta au venit avioanele, am spus, astea două avioane şi au prins a bate.

Q: Avioanele au venit după ce pe evrei i-au înecat sau înainte ?

A: După, după, după. Atunci au venit numai, podul tocmai se ridica şi atunci au venit astea două avioane, au făcut trei tururi, au bătut acolo bine, noi am fugit care şi unde, am fugit, pe

https://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

de-a dreptul am venit acasă, pe vii, pe de-a dreptul am venit, pe vii, pe pârloage, şi am venit acasă şi nu ne-a mai întrebat nimeni nimic, de ce aţi fugit, de ce aşa, de ce aşa.

Q: Dar pe pod, când i-au urcat pe pod pe evrei s-au urcat cu dânşii şi cineva din …. ?

A: Nu era nimeni. I-au suit, le-au spus: „staţi aici", şi gata.

Q: Dar cine a deschis podul, cum s-a deschis podul singur ?

A: Podul era la mal, unde i-au suit. Podul era întreg. I-au suit şi la mijloc, când noi, că îmi aduc aminte, cum s-a deschis, înseamnă că de la mal avea ceva de îl închidea, de îl deschidea. Au deschis, poc s-a scufundat şi gata nu a rămas nimeni pe pod.

Q: Şi pe pod înseamnă că nu era nici un fel de soldaţi, nu era nimeni ?

A: Nu era nimeni, nu mai.

Q: Clar. Vă mai amintiţi şi alte cazuri ceva ce aţi văzut, violenţă, crimă, în timpul războiului, aţi văzut şi alte întâmplări, episoade ?

A: Cu evreii, cum ? Deci despre partea jidanilor, cam astea, cum să spui.

Q: Dar alte cazuri care aţi văzut, cu altă populaţie ?

A: Ei, cum ? A fost un caz în faţa, în [19]43, aprilie, Paşti, nu ştiu când a fost atunci, aprilie sau când a fost. Şi aici în sat era, venise o asta, o armată a lui Vlasov care era predat la, care a fugit de la ruşi şi s-a predat la nemţi armata asta, cu Vlasov. Acolo era tătari, ăştia, partea asta asiatică de, era atdelnaia armia, s-au predat la nemţi. Şi în timpul acela a venit aici în sat o grupă, un batalion, cât or fi fost acolo. Şi în ziua de Paşti la noi în casă o grămadă de neamuri, părinţii, o soră de-a părintelui, omul …., tata era şef de gară la Ghidighici, şi au venit doi soldaţi din aceia, au venit după ouă, ouă pentru comandant, ouă, ei umblau după alte socoteli. Şi mama le-a dat de acum câteva ouă, au băut ei vin acolo, amândoi aceia, soldaţii, dar nu erau nemţi, erau din ăştia, cum se spune, vlasovi de aceia. Şi au luat şi au ieşit şi s-au dus. Au umblat primarul, a venit al doilea, a venit şi s-a apucat de acum: „că cine e acesta, cine e asta, cine încoace, încolo", şi întreabă acum, că: „cine e acesta, omul acesta ?". El era, la CFR aveau o îmbrăcăminte cam voienîi şi acolo o femeie din mahală spune: „acesta e mecanicul nostru". Şi soldatul acela merge îi dă un pumn peste şleapcă şi îi sare şapca la omul acela, şi ei s-au luat cu bătaia. S-au luat cu bătaia, dar noi eram eu, fratele meu care e din [19]26, mai erau, eram noi cinci afară, stăteam aşa, afară pe scări, era cald. Şi unul a ieşit, repede a sărit, a sărit peste gard şi a fugit, dar unul l-a bătut acolo în casă bine şi până a sângerat, a ieşit afară, şi a dat să iasă, poarta era închisă, şi a dat să iasă pe poartă, poarta era înaltă, şi a dat să iasă, şi eu aveam o lopată, aşa din astea, o lopată. L-am pălit cu lopata aceea aşa, i-am tăiat aşa faţa. Ei, a ieşit el, s-a dus, a ieşit la poartă, a luat-o la vale, acolo vreo 50 de metri până în centru, de acum centru, unde autobuzele, era balotă, mergea nemţii cu tancurile, cu maşini. Şi acolo l-

https://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

au prins nişte harpaşi, era băieţi mari, oameni cinstiţi şi l-au ucis de tot, l-au băgat în glodul acela acolo. Dar cel care a fugit, a fugit la ştab şi a spus acolo. Eu de acum când mă întorc de acolo de unde l-a ucis pe dânsul, undeva acolo la vale, mă întorc acasă, aveam o cămaşă lungă, nu aveam nimic aşa, dar ei de acum venise, era la poartă, poarta, gardul, erau vreo 20 de soldaţi din aceia înarmaţi. Eu când i-am văzut m-am speriat, că era un gard de spini. Femeia aceea fusese şi ea, şi bărbatul ei, şi mă arunc peste gardul acela şi unul a tras, m-a pălit la picior dar nu până la os, a pălit, ştii, numai carnea a julit-o oleacă, curgea sânge. M-am dus la femeia aceea în casă, ea să mă deie afară, că o să vie să te împuşte pe tine, o să ne împuşte pe amândoi, fugi, unde vrei du-te. Eu am ieşit şi acolo era, era şi nemţi, nemţii juca comisa, şi pe nemţi eu trec şi ies şi fug acolo, e un loc de unde luau oamenii lut. Fug acolo, era fratele meu, mai era şi băieţi care au asistat la, şi ei au intrat aici de acum, au intrat în casă, dar tata meu era cinstit şi nu a fugit, dormea. L-au luat din somn, ei l-au luat, l-au dus la ştab, l-au legat de pod, acolo de grindă,de picioare şi de mâini aşa ia, l-au dezbrăcat cu pielea şi cu o greblă de aceea pe spinare, să spună cine a ucis soldatul. El spune că: „nu ştiu nimic, nu ştiu nimic, nu ştiu nimic". Dar în timpul acesta cât ….da, l-au chinuit, i-au dat drumul. Dimineaţa iar vin şi: „cine l-a ucis şi gata, cine l-a ucis", aşa de vreo trei ori l-au legat şi de acum păzea, era pază. Într-o noapte, cesaboi care păzea acolo întreabă, ei şi ruseşte ştia, dar nici ei, nici nemţii nu ştia ruseşte bine, pe limba lor, dar ştia oleacă ruseşte. Întreabă: „ai mâncat ceva ?". „Dar cum să mănânc, nici nu îmi e a mânca, dar nici nu am de unde să mănânc". El îi dă bojincă de pâine unsă cu povidlă, soldatul acela, cesaboiul acela, vezi că era un om cu inimă. Şi el nu a mâncat-o, a pus-o pe fereastră, fereastra deschisă. Vine dimineaţă cealnicul şi când intră, vede pâinea şi întreabă: „cine ţi-a dat pâinea, ce, de unde ?" El zice: „mi-a dat-o un soldat care păzeşte aici". „Cum, tu ai ucis soldaţi şi încă să îţi mai dea pâine ? Păi îl cunoşti ?" „Nu. Nu îl cunosc." Zice: „Ai să-l cunoşti, dacă nu ai să-l cunoşti te împuşcăm". Şi i-au stroit pe toţi unde era ştabul acela al lor, i-au pus într-un rând, i-au stroit, i-au pus împrejur, şi l-au dus pe mijloc, îl pot purtau: „acesta e ?" „Nu.", „acesta-i ?" „Nu.", „acesta-i ?" „Nu". Povestea pe urmă, când a ajuns la acela, se făcuse de nică şi „am zis că nu, şi nu, şi nu şi s-a încheiat". Iar l-au închis pe dânsul, pe ei i-au împrăştiat şi de acum au anunţat că a treia sau a patra zi sud, cum se spune, *a primit pedeapsa capitală prin împuşcare (în rusă)*.

Q: Că trebuia să-l împuşte ?

A: Da. Dar comanderiul acesta al lor era neamţ, era bătrân, de vreo 50 de ani şi şedea la o femeie, la o femeie, cum să spun, vădană, acolo a fost trăit el şi …. Şi de acum a treia, asta nu ţin minte, a patra zi trebuia să facă sudul. A venit el de acum, i-a strâns pe toţi, i-a pus, i-a stroit în două rânduri şi femeia asta la care şedea a venit şi ea acolo, dar cum, ea nu trăia

https://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

departe de noi şi, avea, cum să spun, nu avea, trăiau bine mai în scurt, ca oamenii, ea era mai tânără. Şi de acum şedea acesta care trebuia să tragă, dar când s-a pus, acolo e şi acum îmi pare prăsad, cu faţa la prăsad şi care trebuia să tragă trebuia din urmă, era acolo pe la vreo 10,15 metri. Şi când a dat comandă să …. Dar ea şedea numai, povestea pe urmă. Când a dat comandă să tragă, dar ea, acesta a scăpat, s-a speriat şi a tras în pământ şi comandierul acela neamţ că e bietî, amânat pe mâine, acesta, sudul. I-a împrăştiat, pe dânsul l-a închis şi noaptea vine acesta, comandierul neamţ şi spune, zice: „pan, eşti slobod, te duci, du-te unde vrei, eu văd că nu eşti vinovat". Dar pe el l-au întrebat de ce l-au luat, dar el a spus drept că l-au luat din somn, că el a văzut că el nu e vinovat; dacă era vinovat putea să fugă şi el. Îi spune acesta: „du-te unde vrei", dar el se temea de acum: „el mi-a da drumul, dar m-a împuşca din urmă". Zice: „dar eu mă tem". „Nu te teme", zice. A ieşit şi iaca departe, taman într-o pădure de salcâmi era: „iaca pe aici ieşi, du-te acasă, dar nu trage, că vreo patru zile şi noi o să ne ducem de aici". Şi a umblat vreo săptămână fugar, acasă se temea, că dădea foc la case, au luat vite, găini, lua perne, căpătâi, le punea pe vaci, se ducea călări, nici nu te închipui ce făceau ei. Şi iaca aşa a scăpat.

Q: Dar ai spus mata că soldaţii când veneau în casă au spus că umblau după ouă, căutau mâncare, dar ai spus că căutau ei altceva. Ce voiau ?

A: Umblau după femei. Iaca ce umblau. Malazecii ăştia, uzbecii ăştia. Nemţii nu, nemţii ….

Q: Şi de asta s-au întors în casă, de atâta au venit a doua oară ?

A: Da, de asta au venit, au văzut că este femeie şi era cam cinstită de acum şi ceva o să fie, şi nu s-a primit nimic.

Q: Şi s-au întors după femei, am înţeles.

A: Dar nemţii, cum să spui, cumpăra, dar ca să fure aşa…. Într-o noapte au venit nemţi de la retragere, de pe front i-au dat la odihnă şi au venit patru nemţi: unul bătrân comandier şi trei mai, au venit cu o maşină blindată, au tras-o în ogradă, acolo erau şi copaci, au tras-o lângă copacii aceia, dar ei era trudiţi, dacă era, şi s-au culcat. Dar erau uzbecii ăştia încă în sat. Şi vin doi, tatăl meu era pe afară şi spun: „pan", zice, „trebuie nişte ouă pentru comandier". Dar tata spune: „nu am", zice. El zice, erau acolo şi pui, zice: „ai, ia uite". Păi zice: „ăştia nu sunt ouă". Şi vede pe fereastră nemţii cum au venit, s-au culcat, aveau ouă, aveau mâncare, şi-au pus ouă pe fereastră nemţii aceia. El se uită, zice: „zici că nu ai ouă, uite ouă pe fereastră". Tata zice: „nu-s a mele". „Dar a cui îs ?" Şi merge acela, uzbecul acela, şi dă cu pistolul în fereastră să ia ouăle. Nu a mai intrat în casă. Dar acela, neamţul care comandier era dormea cu pistolul sub cap, când a auzit se scoală şi ia pistolul şi când îi vede şi a tras înspre unul că a

https://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

vrut să-l sperie şi au fugit ei. Şi neamţul îi zice tatălui meu: „iaca ce s-au predat ei la nemţi, că să ne ucidă pe noi. Ei nu-s cu ruşii, dar nici cu nemţii, aşa un fel de hoţi, tâlhari, o bandă.

Q: Mai am câteva întrebări, vreau să întreb despre evreii care erau la cariera de piatră. Mata ai spus că ei aveau semn pe piele, aşa ?

A: Da.

Q: Dar cum îi vedeai dacă ei erau îmbrăcaţi ?

A: Dar vara, vara, vara ei lepăda, numai în pantaloni, în piele lucra, vara era căldură era. Şi noi întrebam de ce, cum, dar cine avea să spună. Aveau semn rotund aşa şi despărţit în patru părţi, dar era patru litere, dar nu îmi amintesc ce litere, ce era scris acolo.

Q: Dar când eraţi acolo vorbeaţi cu dânşii, încercaţi ?

A: Cu cine, cu jidanii ?

Q: Da. Cu evreii aceia.

A: Grăiam, dar jandarmii nu ne, cum, nu ne permitea să. Noi întrebam de ce, cum, jandarmii nu: „du-te, domnule, de aici, că te împuşc acum”.

Q: Dar îi întrebaţi de unde sunt ei şi vă spuneau ?

A: Ei, îi întrebam, d’apoi ce, puteai să lămurească de unde, cum. Mulţi erau de prin Chişinău care nu au dovedit să fugă. Ei unde îi prindea, gata îi ducea la carieră, parcă numai la cariera asta îi ducea. Era pe la Horei carieră, pe la Incăuţi, pe la celălalt lucru unde. Care nu a dovedit să fugă, dar care au dovedit aceia au scăpat.